Jätepuitedirektiivi; MMM:n elintarvikenäkökulmat

Viite : Ympäristövaliokunta 28.11.2023 klo 10.00 / U 67/2023 vp
Asia: U 67/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta (jätepuitedirektiivin muutos)

Minna Huttunen, neuvotteleva virkamies, MMM, minna.huttunen@gov.fi

- MMM kannattaa ehdotuksen yleisiä tavoitteita, jotka edistävät YK:n kestävän kehityksen tavoitetta ruokahävikin puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä.
- **Ruokahävikkiä eli alun perin syömäkelpoista ruokaa**, joka päätyy roskiin ja **elintarvikejätettä, joka sisältää myös syömäkelvottomat** osat, syntyy ruokaketjun eri vaiheissa eri syistä. Elintarvikejätteen vähentämiskeinot tulee siksi kohdentaa kullekin ruokaketjun osalle erikseen. Vähentämistavoitteet on perusteltua asettaa erikseen elintarviketeollisuudelle, elintarvikkeiden vähittäiskaupalle ja muulle jakelulle sekä ravintoloille ja ruokapalveluille.
- **Elintarvikejätteen** vähentämiseen em. toimijat voivat panostaa tehostamalla syömäkelpoisen ruoan jatkojakelua ja jalostamalla syömäkelvottomista osista esimerkiksi rehua.
- Kotitalouksille sitova tavoite elintarvikejätteen vähentämiselle voi olla ristiriidassa kasvispainotteiseen ruokavalioon siirtymisen kanssa, sillä monet kasvikset sisältävät myös syömäkelvottomia kuoria. Kotitalouksissa pitäisikin panostaa syömäkelpoisen ruokahävikin vähentämiseen.
- Kannatamme esitettyä mahdollisuutta käyttää vähentämistavoitteeseen aiempaa vertailuvuotta kuin vuotta 2020. Tällöin jo aiemmin elintarvikejätteen vähentämiseksi tehty työ tulisi edes osin otetuksi huomioon.
- Elintarvikejätteen ja ruokahävikin määrää tulee seurata ja nyt ehdotettujen toimien vaikutusta Suomen elintarvikealaan pitää arvioida. Arvioinnin tulee kattaa taloudelliset- ja ympäristönäkökulmat sekä huomioida vaikutukset ruoan hintaan ja huoltovarmuuteen.
- Alkutuotannolle ei ole esitetty tavoitteita. Tämä on ymmärrettävää, sillä alkutuotannossa satoa menetetään esimerkiksi sääolojen, tautien ja tuholaisten vuoksi. Lisäksi tuotteiden laatustandardit sekä markkinakanavien tukkeutuminen aiheuttavat hävikkiä alkutuotantoon.